

NOM DE LA LLICENCIATURA: PERIODISME

CURS: 1996-1997

DENOMINACIÓ OFICIAL DE L'ASSIGNATURA: PERIODISME ESPECIALITZAT I
PERIODISME DE SOCIETAT

CODI: 20739

NOMBRE DE CRÈDITS: 10

SEMESTRE: 6è

PROFESSORS RESPONSABLES: JOANA GALLEGO, JOSEP CARLES RIUS

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

Així com altres àrees temàtiques del Periodisme Especialitzat tenen un únic centre d'interés fàcilment definible, l'àrea de "societat" inclou una gran quantitat de sub-temes que la converteixen en una macro-especialitat periodística molt diversa i variada.

Podríem dir que l'especialitat "Periodisme de Societat" és la que dona un més gran relleu a les accions dels individus, tant col·lectivament com individual, centrant-se en tot allò que fan i representen les persones, i les relacions que estableixen amb els altres, amb els organismes i les institucions. El resultat configura una realitat complexa, amb vessants socials, polítics, culturals i econòmics que l'alumne ha de saber interrelacionar encara que després doni prioritat a un enfocament concret.

El curs pretén que els alumnes assoleixin els coneixements suficients per tal de poder desenvolupar treballs de descripció, interpretació i opinió dins el camp del periodisme de societat, el qual podríem definir-lo per exclusió.

Els alumnes han d'adquirir els mètodes de treball i dominar els diferents gèneres periodístics, confeccionar una agenda especialitzada i tenir una capacitat d'anàlisi del mercat periodístic que li permeti inserir-se en la professió.

TEMARI:

PRIMERA PART: PERIODISME ESPECIALITZAT I SOCIETAT ACTUAL

Tema 1. Concepte i definició del periodisme especialitzat

La informació periodística especialitzada en les societats avançades. Objectius i límits de l'especialització. Coneixement científic i coneixement vulgar. Diferents concepcions del periodisme especialitzat: interpretacions academicistes i professionalistes.

Tema 2. Nivells de comunicació especialitzada

Procés de transmissió de la informació especialitzada. Circulació horitzontal i vertical de la informació. Diferents nivells d'especialització. La formació continua de l'especialista. Les cinc grans àrees especialitzades: política, economia, societat, cultura i esports.

Tema 3. "Periodisme especialitzat o periodisme selectiu?"

Noves demandes socials i nous mitjans. La segmentació de les audiències. Especialització i grups socials. Caràcter indefinit de la segmentació. La lluita per les audiències: de l'ètica al "tot s'hi val".

Tema 4. Periodisme i societat:

Individu i societat. Accions individuals, col·lectives i mitjans de comunicació. Interés per les activitats dels altres. La divisió de l'espai social: Àmbits públics i privats. Divisió sexual i informació. Diferents categories de classificació social.

SEGONA PART: PERIODISME DE SOCIETAT

Tema 5. Origen i definició del periodisme de societat.

Concepte i característiques de l'àrea de Societat. Dificultats per a la seva definició: el sistema de l'exclusió. Diferents àrees i sub-àrees incloses a les pàgines de societat. L'arbitrarietat en la seva classificació.

Tema 6. Periodisme de societat i societat civil

El concepte de societat civil. L'Estat i la societat civil. Actors i escenaris en el periodisme de societat. Els diferents moviments socials i el periodisme de societat. Accions individuals i col·lectives.

Tema 7: L'àrea de "societat" a la premsa d'informació general diària.

Els temes de l'àrea de societat: educació, medi ambient, ciència, medicina, noves tecnologies, tribunals, successos, urbanisme, religió, sanitat, consum, comunicació, oci, etc.
Diferents formes de classificació

Tema 8. La secció de societat a la premsa d'informació general setmanal

Periodisme de societat a la premsa setmanal: hibridació de gèneres. Els gèneres periodístics predominants. La importància de la fotografia.

Tema 9. Derivacions temàtiques del periodisme de societat (I)

Els suplementes especials setmanals: orígens, evolució i situació actual. Suplementes genèrics i suplementes especialitzats. Focus temàtics més habituals: salut i qualitat de vida, ciència i tecnologia, medi ambient, educació.

Tema 10. Derivacions del periodisme de societat (II)

Els suplementes dominicals i la informació de societat. Orígens i evolució. Text i fotografia. Funcions i estratègies dels suplementes dominicals. Altres revistes d'orientació i divulgació. Gènere i comunicació.

Tema 11. Protagonistes i escenaris a l'àrea de societat.

Coneguts i desconeguts a les pàgines de societat. Notícies dures i toves. Fets importants, anècdotics i curiosos. Diferents usos socials de la informació de societat. Del receptor passiu al "buscador" de notícies.

Tema 12. Periodisme de societat als diferents mitjans de comunicació:

Periodisme de societat a la ràdio i la televisió. Fòrmula genuïna del periodisme de Societat als mitjans audiovisuals: El Magazine. De la informació de successos convencional al "reality show". Informació de Societat dins la informació general i programes especialitzats. Diferents programes i formats.

Tema 13. Les fonts en el periodisme de societat

Fonts documentals i fonts orals. Accés a les fonts: dificultats actuals. Els experts i els "espontanis". Fonts testimonials: el tracte amb els protagonistes de la informació segons la seva vinculació amb el tema. Les fonts segons sub-àrees específiques.

3ª PART: ALTRES MANIFESTACIONS DEL PERIODISME DE SOCIETAT

Tema 14. Gènere i mitjans de comunicació

Els magazines de moda, bellesa i llar. Orígen i evolució de la revista femenina. Importància d'aquests tipus de revistes. Revistes d'informació i de serveis. Implicacions informatives i publicitàries.

Tema 15. Altres concepcions del periodisme de societat : el periodisme "mundà"

Del "periodisme de saló" als "ecos de sociedad". Orígens de la premsa del cor. Periodisme de saló del segle XIX. Evolució de la premsa del cor: Veritat i versemblança.

Tema 16. La premsa del cor i la societat actual.

Impacte social de la premsa del cor. Nous i vells temes. Penetració dels temes de la premsa del cor en altres mitjans de comunicació: diferències de tractament en premsa, ràdio i televisió.

BIBLIOGRAFIA:

A) BÀSICA:

ANÀLISI, Revista del Departament de Periodisme de la Facultat de Ciències de la Comunicació, num. 15, dedicat al "Periodisme Especialitzat".

ANNALS DE PERIODISME CATALÀ: L'Ètica de cada dia, Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Num. 22, gener-juny, 1993.

ANTICH, J. *El Virrei*, Barcelona, Planeta, 1994.

CAPÇALERA: Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Dossiers dedicats al sensacionalisme (nums. 26 i 41) i a la violència i l'espectacle (num. 45).

CAPÇALERA, "El paper de les confidències en el periodisme d'investigació", Num.55, octubre 1994

DIEZHANDINO, P.: "La especialiación en los medios impresos: evolución y perspectivas" en *La prensa ante el cambio de siglo*. Ediciones Deusto, Bilbao, 1988.

FERNANDEZ DEL MORAL, J. i ESTEVE, F. *Fundamentos de la Información Periodística Especializada*, editorial Síntesis, Madrid, 1993.

GALLEGO AYALA, J. *Mujeres de Papel*, (De ¡Hola! a Vogue, estudio sobre la prensa femenina en la actualidad) Barcelona, editorial Icaria, 1990.

MARSA, F. *Diccionario normativo y guía práctica de la lengua española*. Barcelona, Ariel, 1986

MOIX, Ll. *La ciudad de los arquitectos*, Barcelona, anagrama, 1994

PEÑAFIEL, J.: *¡Hola! y el hijo de Sánchez. Historia de una revista amable*. Ediciones Temas de Hoy, Madrid, 1994.

PIZARROSO, A. i RIVERA, J.: *Corazones de papel (Sensacionalismo y prensa del corazón en España)*, editorial Planeta, Barcelona, 1994.

POSTMAN, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic, Eumo Editorial, 1982.

ROGADO, B. *Negocios del corazón. La trastienda de la exclusivas de los famosos*. Temas de Hoy, Madrid, 1995.

B) BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

ABAURREA, A. "La premsa del color" en *Capçalera*, Núm. 24, Tema del mes, juliol-agost 1991

ARANGO, J. I nou autors més: *El món cap a on anem*, Vic, Eumo editorial, 1994

CASASÚS, J.M. i NUÑEZ LADEVEZE, L. *Estilo y géneros periodísticos*. Barcelona, Ariel 1991

CASSANY, D. *La cuina de l'escriptura*, Barcelona, Editorial Empúries

GALLEGO AYALA, J.: "De ¡Hola! a Vogue: La penetració del capital internacional a la premsa femenina", Suplement de Comunicació, diari *Avui*, 4 de gener de 1989

GALLEGO AYALA, J. i DEL RIO, O., *El sostre de vidre. Situació socio-professional de les dones periodistes en Catalunya*, Institut Català de la Dona, Sèrie Dona i Societat, Barcelona 1994

GALLEGO AYALA, J.: "¡Hola!, Mig segle d'una altra història d'Espanya", a *Capçalera*, Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya, num. 38, gener 1993

GARCIA, M.J.: "Revistas, un mercado en equilibrio", en la revista *Periodistas*, número 45, junio 1991

GOMIS, Ll. **Teoria dels gèneres periodístics**, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1989
KAPUSCINSKI, R. **El imperio**. Barcelona, Anagrama, 1994
LOPEZ, J.: "El periodisme de moda, un culte a l'apariència" **Capçalera**, revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya, num. 42, maig, 1993
OLIVARES, R. "Revistas del corazón: todo para la mujer pero sin la mujer", en la revista **Mujeres**, número 6, abril de 1985
SAN ANDRES, M.T. "A corazón abierto" informe de la revista **Periodistas**, número 36, agosto-septiembre, 1990, págs. 6 a 16
VVAA: **Estudio acerca de la prensa del corazón y sociedad**, Premio Nacional de Periodismo Juan Mañé y Flaquer, 8ª convocatoria, Ayuntamiento de Torredembarra, 1977

PRÀCTIQUES:

Les pràctiques estaran directament relacionades amb el desenvolupament del curs, i se centraran en el aspectes següents:

- a) anàlisi de les àrees de societat, seguiment d'informacions ja publicades i comparació de la informació escueta amb els llibres d'investigació sobre els mateixos fets.
- b) producció de textos diversos (reportatges, entrevistes, informes, cròniques, etc.) relacionats amb les diferents su-àrees de societat, de les quals es valorarà, sobretot, la seva possible publicació
- c) confecció d'una agenda temàtica especialitzada
- d) exercicis de valoració, d'anàlisi de les fonts i impacte de les informacions

MÈTODE D'AVALUACIÓ:

L'avaluació és continuada, a través de les pràctiques de classe i els diferents treballs de curs, segons siguin les necessitats del programa, que tractarà en tot moment de reproduir les condicions de treball d'una autèntica redacció d'un mitjà. Per superar el curs l'alumne ha de demostrar un nivell mínim de redacció, haver assimilat els criteris bàsics del periodisme de societat i disposar de les eines i els coneixements imprescindibles per moure's en el mercat de treball dins el camp de l'assignatura.

Per a totes aquelles persones que no aprovin el curs amb el sistema d'avaluació proposat, haurà la possibilitat de fer un examen final sobre els temes que configuren el programa.

Signatura del Director del Departament o Coordinador de l'Àrea:

Data: 14 de juny 1996

Departament de Periodisme
i de Ciències de la Comunicació